

TEHNIKAÜLIKOOJA

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOJA AJALEHT

ILMUB 30. APRILLIST 1989

Nr. 32 (1331)

Reede, 10. november 1989

Hind 2 kop.

TTÜ muinsuskaitse klubi kaks tegevusaastat

14. oktoobril 1987 kogunes VI õppehoone 201 auditooriumisse 21 inimest asutamaks meie kõrgkooli Muinsuskaitse klubi — see sündmus ei olnud kaks aastat tagasi nii väga tavaline. Seoses sellega tasub meenutada, et Eestis olid sellel ajal võimul veel hoopis teised jõud, suvel oli takistatud ja laiali aetud Eesti Muinsuskaitse Seltsi loomine, toimumata oli veel 1987. aasta saladuslik rahvussuhete detsembripleenum. Liikused aga visad kuulused, et EMS legaliseeritakse peatselt ja toimub seltsi Asutav Kogu.

Vahepealse kahe aasta jooksul on aga meie rahva elus toimunud murrangulised sündmused koos rõõmude ja draamatikaga, suurte rahvakogunemiste ja isamaaliste tähtsündmustega.

Teguderohke on olnud ka meie klubi tegevus — sellest rääkis TTÜ MKK teise aastapäeva tähistamisele tulnutele klubi esimees Uno Liiv. Tähtsamatena saavutustena tõi sõnavõtja esile järgmist:

* Klubi töökoosolekud, mis toimusid reeglina antud aja järku erutavatel teemadel, olid aluseks iseteadvuse kasvule meie ülikooli seni kahvatule poliitilisele elule;

* massilised ühisettevõtmised Vabaõhumuuseumi territooriumi korrastamisel, emadepäeva tähistamised Glehni lossis;

* Tallinna Tehnikumi 70. aastapäeva tähistamine koos vastava väljapanekuga ajaloolistest materjalidest. See näitus oli suurim, mis meie tehnilise kõrghariduse «esiklapse» ajaloo kohta seni üldse eksponeeritud. Pidustustest võtsid osa paljud TT vilistilased;

* Klubi esimest aastapäeva tähistati ühise diskussiooniõhtuga teemal «Kui vana on TPI?»;

* Klubi loeb oma teeneks seda, et hiljuti toimunud TTÜ Nõukogu koosolekul leidis oma seadusliku koha teiste rektorite portreede hulgas Robert Livi (oli TTÜ rektor 1941–1944). Portree telliti kunstnik Lembit Saartsilt TTÜ MKK poolt;

* Viimasel audoktorite promotsioonil räägiti esmakordselt kahest «unustatud» TTÜ audoktorist — Konstantin Pätsist ja Johannes Laidonerist. Arvestades Eesti Vabariigi huvist on nende kahe mehe osa TTÜ sünis 1936. aastal määrava tähtsusega.

Peale ülalmainitu on aktiivsele poolele kanda terve rida mitmesuguseid üritusi ja nütüd, kus igalüks on leidnud praeguses poliitiliste liikumiste mitmekesisuses oma koha ja joo-ne, leiab TTÜ MKK oma tegevusjoone järgmises:

o olla vahendajaks EMS ja TTÜ MKK liikmete ning selle liikumise pooldajate vahel;

tegelada TTÜ ja TT ajaloo- ga: kuna välisriikides loetakse tehnilise kõrgkooli eelkäijateks kõiki eelnevaid õppeasutusi, nimest sõltumata, mis andsid kõrgharidusele vastava diplomi ja asutamise aastaks eelkäijate asutamise aasta, siis poleks nagu meilgi põhjust ennast «vaesemaks» teha kui me tegeikult oleme. Sellest lähtudes peaks ikkagi tõsiselt kaaluma, kas mitte ei lähene peatselt TTÜ 75. juubel?

palju räägitud, aga vähe on tehtud repressseeritute mälestuse jäädvustamiseks: vähe sellest, meil puudub tänini isegi ettekujutus, kui palju on neid, kes mitmesugustel eesti rahva tahetest sõltumatutel asjaoludel ei ole saanud oma elusaadust koos TTÜ-ga normaalselt jätkata. Selle töö lõpetamine on meie aukohus nende ees, kes enam ei saa oma huvide eest seista.

EMS tulevikukavadest tänase päeva valguses rääkis pidulikust koosolekust osavõtjatele EMS esimees Trivimi Velli-
UNO LIIV

Härra Velliiste kõneles temale omases emotsionaalses laadis, mis raamitud raudse loogikaga. — Kena hinnang anti ka TTÜ MKK tegevusele. — Kogu esinemist saatis sügav mure, kuid ka kindel usk Eesti paremasse tulevikku. EMS-i tegevust iseloomustas ta kui alusepanijat eesti rahva uuele ärkamisajale, kusjuures saadi hoole paremalt ja vasakult nii sini-must-valge lipu väljatoomise kui ka Vabadussõja aksamaste taastamise pärast. Eriti sügavat nõrdimust tekitas teatavates ringkondades muudugi meie omaaegsete riigijuhtide (eriti K. Pätsi) mälestuse elustamine; kõiki neid ettevõtmisi nimetati küll ebarreaalseteks, küll ekstremistlikeks. Need hinnangud kinnitavad, et EMS on oma tegemisega vähemalt ühe sammuga võrra üldisest reaalsuspäästest eespool.

Mida üldse reaalsuse all mõista? On's reaalsus see, mida mõningates sfäärides rõhutatakse: ei või unustada, kus on võim, ei või unustada, et meie maal on 600 000 muulast (või nagu kõlab sõnakätkar: «vene keelt kõnelevat elanikkonda»), et meil on nende «vene

keelt kõnelevatega» asustatud kogu Ida-Virumaa. Või on hoopis see reaalsus, et sellel võimul on juures tugevad lagunemise tunnused, et lagunema kipub kogu see tohutu impeerium, et väga suur osa muulastest suhtub pooldavalt eesti rahva püüdlustesse? Kui me sealjuures ikka ootame, mida käseb-keelab Moskva ega ole valmis tegutsema kiirelt, targalt ja otsustavalt, võime õige aja mööda lasta.

Trivimi Velliiste tõestas veenvalt, et meil on ees tõesti kriitiline arengufaas, mille jooksul väärsamme teha ei tohi. Ta rõhutas ka, et peamine lahing tuleb meil liia iseendas, oma hinges: ärgakem lõplikult, hakkakem end tajuma Eesti Vabariigi kodanikena, kes tahavad ainult üht: oma iseseisvat, vaba Eestit, Eesti Vabariiki, kus kõikidel hea tahtega inimestel on võimalik elada inimväärselt elu. Kui me oleme selleks sihtemiseks valmis, kui me suudame ületada hirmubarjääri ja saada tugevaks riigini. Et meie ükski tont liialt kole.

T. Velliiste avaldas suurt heameelt Rahvarinde valimisplatvormi üle (mis sisuliselt on uue partei asutamise kava), kirjeldades RR suhtumise järk-järgulist muutumist Eesti tulevaste staatusesse N. Liidu osast iseseisva riigini. Et meie mitmete liikumiste ja erakondade seisukohad paljudes asjades on viimasel ajal märgatavalt lähenenud, siis peab viivitamatult kokku kutsuma Eesti poliitiliste liikumiste ümarlauakonverentsi ja liitma kõik jõud, kes Eesti tuleviku eest muretsuvad. Eriline tähtsus on Eesti Kodanike Komiteedel, kelle eestvõttel kokku kutsutav Eesti Kongress hakkab taastama meie tähtsaimat muinsust — Eesti iseseisvust. Eesti Kongress ei takista Ülemnõukogu, vaid toetab seda ja minnakse koos ühes suunas piki kaksikteed.

Äärmiselt oluliseks pidas T. Velliiste maa kaitseüksuste loomist nii sisemiste vaenlaste kui ka üle piiri sisse imbuvate jõukude vastu. Sellega viivitada ei tohi. Ka ei tohi unustada suurt hulka maha põletatud ehitusmäälestisi, praegu lõõmavaid heinaküüline ega meeletult kasvavat isikuvastast kuritegevust.

Pärast kõnet vastas T. Velliiste arvukatele küsimustele, milles kajastus ikka üks ja seesama: kuidas kindlustada meie tulevikku. — Ärgem siis unustagem: meie tulevik on kindlustatud vaid siis, kui me tegutseme — üheskoos, julgelt ja otsustavalt.

UNO LIIV
ENDEL KASK

ÕNNITLEME!

VALDEK MIKKAL — 60

29. oktoobril k.a. sai üks meie ülikooli tippjuhtidest prof. V. Mikkal 60-aastaseks.

Juubilar on pärit Viljandi- maalt, keskhariduse omandas Tallinna 2. Keskkoolis ja insener-keemiku kvalifikatsiooni TPI keemia-mäeteaduskonnas 1953. a. Sellest aastast alates hakati TPI lõpetajaid tööle suunama ainult koduvabariiki. V. Mikkal alustab oma erialast karjääri TRÜ keemiaosakonna assistendina. Vabariigi keemia- tööstusega teeb ta tutvust Maardu Keemikombinaadis. Huvi teaduse vastu viib V. Mikkali mõni aeg hiljem ENSV TA Ehitusinstituuti. Samal ajal alustab ta ka pedagoogilist tegevust tunnitavalise õppejõuna TPI anorgaaniliste ainete tehnoloogia (praeguses keemia- tööstuse protsesside ja aparaa- tide) kateedris. 1959. a. alates on juubilar esimeseks vabariigis. Edukalt kaitsnud kandidaadidissertatsiooni on suurt huvi pakkunud veeauru destillat- siooniga tegelevatele spetsialis- tidele. Dissertatsiooni põhitule- mused avaldab ta hiljem mono- graafias «Veeauruga destil- latsioon» (koos kaasautoriga). Seejärel näeme juubilari jätku- valt tudengitele tarkust jaga- mas, algul assistendina, seejä- rel vanemõpetajana ja siis dot- sendina. Õppejõuna on teda alati iseloomustanud selged ja arusaadavad loengud ning inimlik ja mõistev suhtumine tudengitesse. Õppejõu-kogemu- si on V. Mikkal omandanud Leningradis, Saksa DV-s ja Budapestis. V. Mikkali põhi- aineteks kateedris on olnud keemilis-tehnoloogiliste prot- sesside teoreetilised alused ja keemilised reaktorid, aga prae- gu õpetab ta toiduainetetöös-

tuse eriala üliõpilastele selle tööstusharu protsesside ja apa- raate.

1966. a. alates juhib V. Mik- kal teaduskonda prodekaanina, 1970. aastast dekaanina. Tema juhtimisel algab teaduskonnas püüdnud arendada õppemetoodiline töö. V. Mikkali iseloomuoma- dused — tasakaalukus, sihi- kindlus, korrektsus ja oskus minna vajaduse korral põhjen- datud kompromissidele — olid nähtavasti põhjuseks, miks ta 1978. a. määrati TPI õppepro- rektoriks.

Vaatamata suurele ametiala- sele töökoormusele on juubilar leidnud aega koostada põhja- lik teaduslik ülevaade kuiva- tusprotsessidest, mis ilmus ametliku õppevahendina.

Arvestades V. Mikkali suu- ri pedagoogilise ja meetoodilise töö kogemusi omistati talle 1980. a. professori kutse.

On kiiduväärne, et ei tehnilise kõrghariduse ega igapäevane tehnokraatlik ümbrus pole suutnud juubilaris suretada humanitaarseid huvisid. Seda näitavad hea võrkeelte oskus, kunstihuvi, suurepärase esine- mis- ja kirjutamisoskus (viimane võib olla ka pärilik, ku- na juubilari kaks tädid on kir- janikud). Juubilar pole tund- matuks jäänud ka tennis- ja korvpalliväljakutel ning suru- radadel (eriti Kääriku suru- saratonil).

Tahet ja energiat on jätku- nud ka Teadlaste Maja juha- tuses töötamiseks ja Eesti Keemiaseltsi juhtimiseks uue aja vaimus. 18. oktoobrist k.a. kannab prof. V. Mikkal ENSV teenelise haridustöötaja au- nimetust.

Palju õnne, head tervist ja jätkuvat energiat Tallinna Tehnikaülikooli õppetöö juhti- misele!

KEEMIA-TÖÖSTUSE
PROTSESSIDE JA
APARAATIDE
KATEEDER

TTÜ raamatukogu 70

Tehniline kõrgharidus Eestis sai alguse 1918. aastal. Tolal avati Eesti Tehnika Seltsi Tehnilised Erikursused, mis aasta hiljem Tallinna Tehnikumi nimetati. Tehnikumi alamastmes õppisid tulevased tehnikud ja meistrid, ülemastmes — insenerid ja arhitektid. 1923. aastal hakati tehnikumi vastu võtma ainult kesk-kooli lõpetanud, mistõttu õppeasutus muutus sisuliselt tehnikakoolikooliks. Tehnikum tegutses kuni 1936. aastani. Samal aastal avati Tallinna Tehnika-instituut, mis 1938. a. nimetati ümber Tallinna Tehnikaülikooliks. 1941. aastast kuni viimase ajani kandis kõrgkool Tallinna Politehnilise Instituudi nime, endine nimi ennistati Opetatud Nõukogu otsusega 21. märtsist 1989. aastast.

Juba Eesti Tehnika Seltsi Tehniliste Erikursuste eelarves 1918/1919. õppeaastaks olid ette nähtud raamatukogu kulud. Tallinna Tehnikumi inventariraamatutest nähtub, et esimesed raamatud muretseti siiski alles 1919. aasta detsembris. Tallinna Tehnikaülikooli Teadusliku Raamatukogu asutamisaastaks võibki pidada 1919. aastat, kuna sellest ajast on ta pidevalt täienenud ja lugejaid teenindanud.

Oma 70 tegevusaasta jooksul on Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu kujunenud üheks suuremaks teadusraamatukoguks Eestis. Raamatukogu läbis mõned arenguetapid küllalt kiiresti ning tänaseks on ta jõudnud NSV Liidu eesrindlike kõrgkooliraamatukogude sekka.

Raamatukogu arengut iseloomustab tabel 1.

välisvaluuta summa jäi järjest napimaks. Katkes ka 1937. aastal alustatud rahvusvaheline raamatuvahetus. 1948. aastal saabunud raamatuid (eksemplaridest) olid 25% eestikeelseid, 72,5% venekeelseid ning ainult 2,5% teistes keeltes. Samaks aastaks tellitud ajakirjadest oli eestikeelseid 5,5%, venekeelseid 75,3%, teistes keeltes 19,2%. 50. aastate alguse vandalismiaktid raamatukogude suhtes ei lüüdnud mõõda ka Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu: kogudest eemaldati ja viidi ära suur osa väliskirjandusest.

Tabel 2
Raamatukogusse saabunud ajakirjad (nimetusi)

Aasta	Arv	Vene keeles	Arv	%
1938	91	8	8,8	
1948	198	149	75,3	
1958	631	355	56,2	
1968	1165	696	59,7	
1978	1127	697	61,9	
1988	1939	1046	53,3	

Eesti keeles	Arv	%	Teistes keeltes	Arv	%
12	13,2		71	78,0	
11	5,5		38	19,2	
27	4,3		249	39,5	
43	3,7		426	36,6	
50	4,4		380	33,7	
54	2,8		839	43,3	

Olulised muudatused fondide komplekteerimisel toimusid alles 1956. aastast, millal avanes võimalus rahvademokraatiamaade ajakirjade ja kapitalistlike riikide reprodutseeritud ajakirjade tellimiseks.

Tabel 1
Teadusliku raamatukogu areng

Aasta	Kogud	Lugejad	Laenu-tused	Ameti-kohad	Ruumid (m ²)
1928	5224			1	
1940	20500	491	3402	3	222
1950	137487	2103	36681	12	360
1960	281139	3003	56508	17	877
1970	681472	10509	370250	51	1705
1980	1040807	12482	1261062	86	3239
1988	1161661	14067	1606447	91	3345

Järgnevas ei võeta kõne alla raamatukogu mitmekülgset tegevust tervikuna, vaadeldakse vaid raamatukoguressursside kujunemist läbi seitsme aastakümne ning nendega seonduvaid probleeme.

KOGUD

Raamatukogu algusaastail hangiti peamiselt saksakeelset, vähemal arvul inglisi- ja venekeelset kirjandust. Uue kirjanduse kõrval püüti raamatukogu täiendada ka varem ilmumaga (alates 19. sajandi II poolest). 30. aastail omandas kogude täiendamisel järjest suurema osatähtsuse ingliskeelne raamat. Ajakirju sai raamatukogu 1938. a. 112 nimetust, neist annetusena 21. Tellitud oli 12 eesti-, 34 saksa-, 30 inglisi-, 8 vene-, 6 prantsuskeelset ja 1 soomekeelne ajakiri (vt. ka tabel 2). 1940. aastaks oli Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu kujunenud Eesti suurimaks tehnikaraamatukoguks. Pearaamatukogus oli raamatuvarasid üle 13 000 köite (27 000 eksemplari), ülikooli laboratooriumide kogudes ca 7000 köidet.

1940. aasta tõi kaasa suuri muudatusi fondide formeerimisel. Suurendati venekeelse kirjanduse ostmist, kuid ostuvõimalused Läänest jäid väiksemaks. Saksa okupatsiooni ajal täienesid kogud vaid kohaliku ja Saksamaal ilmunud trükisõnaga.

Sõjajärgseil aastail hakkasid kogud täienema peamiselt NSV Liidus ilmuvast õppe- ja teaduskirjandusega. Eraldatav

1958. aastaks oli nii tellitud välisajakirjade arv kui ka nende osakaal ajakirjade seas varasemast märgatavalt suurem: eestikeelseid ajakirju oli 4,3%, venekeelseid 56,2%, teistes keeltes 39,5%. Välisraamatu ostu võimalused jäid endiselt minimaalseiks.

Rahvusvahelise raamatuvahetuse taastamine 50. aastate keskel võimaldas laiendada saadavate raamatute ja ajakirjade arvu ning geograafiat. 1968. aastal saadi vahetuse teel välisriikidest 1000 raamatut ja 50 nimetust ajakirju.

1973. aastal oli tagasihoidlikult välisajakirjade komplekteerimisel. Kapitalistlike riikide ajakirjade reprodutseerimise lõpetamise tõttu vähenes raamatukogusse saabuvasse välisajakirjade arv (7831 1972. aastal 2776 1973. aastal). 70. aastate lõpul hakati välisajakirju levitama mikrofiisidele kantuna. Kuigi mikrofiiside kvaliteet on madal, on raamatukogu saanud ajakirjade reper-tuaari laiendada ja lugejal on võimalus saada vajalikku infot. 1988. aastal saabunud 1939 ajakirjast oli eestikeelseid 54 (2,8%), venekeelseid 1046 (53,9%), teistes keeltes 839 (43,3%).

Rahvusvahelise raamatuvahetuse teel saadi 1988. aastal 100 nimetust ajakirju ja 1300 raamatut. Vahetuse laiendamise pole mõeldav enne, kui meie teadus- ja kultuuriväljaanded jõuavad välisriikidesse ingliskeelseina. Ka Tallinna Tehnikaülikooli teadustulemusi tuleks toimetistes publitseerida ingliskeelseina.

70. aastate lõpust tekkis võimalus kapitalistlike riikide raamatu ostuks nõukogude rubla eest. Viimase 10 aasta jooksul on sel viisil saadud arvukalt monograafiaid ja teatmeteoseid. Kuid kahjuks siiski ainult neid, millele parajasti tellimusi vastu võetakse.

1988. aastal saabunud raamatuid (eksemplaridest) oli 14,5% eestikeelseid, 70% venekeelseid ja 15,5% teistes keeltes. Nimetuste koguarvust (7862) oli eesti keeles 10,5% (837 nim.), vene keeles 67% (5254) ja teistes keeltes 22,5% (1771).

Raamatukogu on oma ajastu nägu ja teistpidi — meie areng sõltub ka sellest, millised on meie raamatukogud. IMELe üleminek pole võimalik raamatukogude infopotentsiaali suurendamiseta. Ja selleks on möödapääsmatult tarvilik suurendada kirjanduse muretsemist arenenud kapitalistlike riikidest.

RUUMID

Aastail 1919—1932 paiknes raamatukogu tollases Tallinna Tehnikumi hoones Pikk t. 20.

Pärast tehnikumi ülekolimist Koplise, Vene-Balti 16, oli kuni 1940. aastani raamatukogu asupaigaks selle maja IV korrus. 1940. aastal saadi avaramad ruumid I korrusel üldpinnaga 222 m². Avati 50-kohaline lugemissaal. Kogude intensiivse kasvu tõttu muutus ruumide olukord 50. aastate algul kriitiliseks. Raamatute paigutamiseks vähendati mitmel korral lugemissaali kohta-

Tabel 1

kriitiline olukord lahenes 1960. aastaks, kuid 1970. aastaks jõuti 1950. aastaga võrreldavasse seisusse. Mustamäe hoone kasutuselevõtt leevendas olukorda vaid ajutiselt.

Tabel 3

Aasta	Kogud (tr. üks.)	Raamatuhoidlad (m ²)	Trükiüksusi 1 m ² kohta
1940	27000	145	186
1950	137000	170	305
1960	280000	716	391
1970	681000	822	828
1980	1040000	1475	705
1988	1160000	1580	734

Normide järgi peaks raamatukogus olema 15 lugejat ühele lugemiskohale. Tabelist 4 näeme, et vaid 1940. aastal oli lugemiskohti piisavalt. Eriti väikesed olid lugejail saalistõtamise võimalused 1970. a. enne Mustamäe hoone käikuandmist. Kässoleval ajal on lugemiskohti ettenähtust 3,5 korda vähem.

Raamatukoguhoone Mustamäel ootab laiendamist.

ala lõpetanud. Keskeriharidusega raamatukogutöötajaid valmistatakse ette Viljandi Kultuurikoolis. Korteriolude tõttu pole selle kooli lõpetanud võimalik Tallinnasse tööle saada. Raamatukogundusliku keskeriharidusega töötajate puudumise tõttu oleme igal aastal sunnitud tööle võtma ja välja õpetama kümnekond üldkeskharidusega töötajat. Enamik neist

Tabel 4

Aasta	Lugejaid	Lugemiskohti	Lugejaid 1le lugemiskohale
1940	491	50	10
1950	2103	50	42
1960	3003	64	47
1970	10509	64	164
1980	12482	254	49
1988	14067 (sh. TTÜst 11387)	275	51
	12470 (sh. TTÜst)		

Tabel 5

Aasta	Töötajaid	Kõrgharidusega Arv	Kõrgharidusega %	Lõpetamata kõrghar. Arv	Lõpetamata kõrghar. %	Keskeriharidusega Arv	Keskeriharidusega %	Üldkeskharidusega Arv	Üldkeskharidusega %
1940	3	1	33	—	—	—	—	2	67
1950	12	—	—	1	8	—	—	11	92
1960	18	5	28	2	11	—	—	11	61
1970	52	28	54	6	11	6	11	12	23
1980	85	47	55	1	1	11	13	26	31
1988	93	60	64	3	3	9	10	21	23

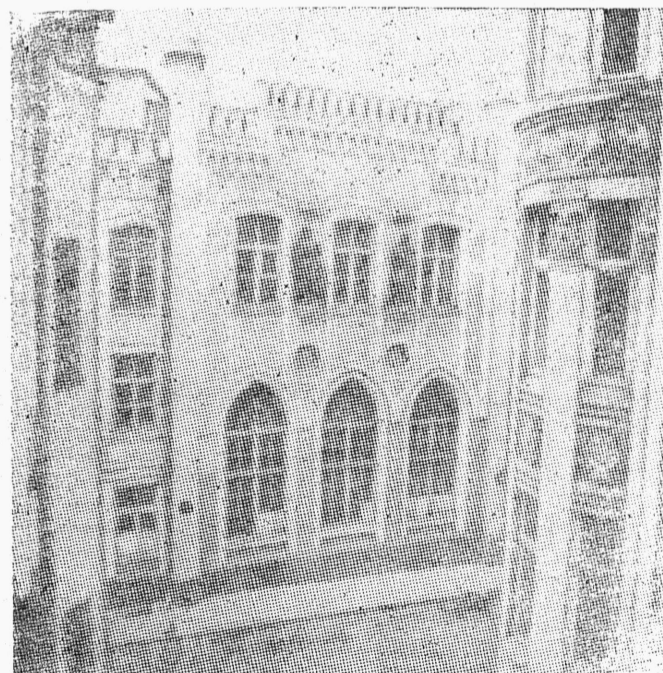
KAADER

Raamatukogu tegevuse efektiivsus sõltub tema kaadrist, selle kvalifikatsioonist. Tabelist 5 näeme kaadri kvalifikatsiooni tõusu läbi aastate. Käesolevaks ajaks on kõrgharidusega töötajaid 2/3 nende üldarvust.

Vajaliku kvalifikatsiooniga kaadri komplekteerimisel on

lahkub aasta-paari möödudes seoses kõrgkooli õppima asumisega. Keskeriharidusega raamatukogutöötajate ettevalmistamine Tallinnas, mille juba aastaid tagasi tõstatasime, pole seni lahendust leidnud.

KONRAD KIKAS
raamatukogu direktor

Tallinna Tehnikumi endine hoone Pikk tn. 20, kus aastail 1919—1932 paiknes meie raamatukogu.

TTÜ raamatukogu 70

TEHNIKAÜLIKOOLI RAAMATUKOGU JUHATAJAD

Tallinna Tehnikumi aegadest tänaseni on meie raamatukogu eesotsas seisnud kokku 11 meest, kellest igaüks on andnud jõukohase panuse raamatukogu arengusse. Mitmed neist olid silmapaistvad isiksused ja tegutsesid edukalt ka oma põhierialal. Raamatukogu on juhatanud:

Pihlak, Artur-Aleksander (1885—1941)	1920—1923
Leufeldt, Arnold-Herman (1899—1973)	1923—1927
Favre, René-Georges (1900—...)	1927—1930
Kräman, Boris-Edgar (1895—1983)	1930—1934
Heiste, Karl-Eduard (1883—1960)	1934—1940
Oissar, Edgar (1899—1977)	1940—1944
Parts, Paul (1902—1979)	1944—1948
Saadre, Edgar (1907—1974)	1948—1951
Murri, Aleksander (1898—...)	1951—1953
Tepp, Lembit (1930)	1953—1961
Kikas, Konrad (1928)	1961—

Kuna käesoleva artikli raamatusse ei mahu ülevalde kõigi tööst, tutvustaksime neist lühidalt nelja.

Tallinna Tehnikumi esimeseks raamatukoguhoidjaks valis õppenõukogu 1920. a. 17. augustil **ARTUR-ALEKSANDER PIHLAKU**, kes oli 1919. aastast Tehnikumi õppejõud, aineteks kõrgem matemaatika, kanalisatsioon, sillad ja sadamad. Samal ajal oli ta Meresajanduse Peavalitsuse ehitusosakonna juhataja. Töö kõrvalt jätkas A. Pihlak õpinguid Peterburi Teedeinseneride Instituudis ja lõpetas selle 1921. aastal teedeinseneri I järgu diplomiga. Raamatukoguhoidja ametis tuli tal tegeleda tehnikakirjanduse muretsemise, arvelevõtmise ja lugejaile laenuamisega. 1923. aastal, kui A. Pihlak lahkus Tehnikumi teenistusest, oli raamatukogus juba üle 2000 köite peamiselt saksa keelseid raamatuid. Järgnevalt töötas A. Pihlak Raudteede Talituse Ehitusameti tehnikatoimkonna juhatajana (1923—1937), Teedeministeeriumi avalike tööde osakonna direktorina (1937), riigiehitusettevõtte «Ehitaja» direktorina (1937—1939), Raudteede Talituse direktorina (1939—1940), Maardu kombinadi peainsenerina (1940—1941). Aastatel 1938—1940 luges A. Pihlak jälle Tallinna Tehnikaülikoolis maanteede ehitust. A. Pihlak suri 1941. a. 25. novembril Siberis.

1936. a. sügisel, kui alustas tööd Tallinna Tehnikainstituut, valiti instituudi raamatukogu esimeseks juhatajaks **KARL-EDUARD HEISTE**. Ta oli lõpetanud Peterburi sadama

tööstuskooli ja saanud joonestaja kutse. Tallinna Tehnikumis töötas K. Heiste 11 aastat (alates 1925) kogudehoidjana, samal ajal täitis mitmeid muid ülesandeid majanduse ja hoonete järelevalve alal ja oli abiõhku üliõpilaste juhendamisel tehnilises joonestamises. Aastail 1934—1936, Tehnikumi likvideerimisperioodil oli kogudehoidja ka raamatukogu hoidjaks. Instituudi raamatukogu juhatajana tegeles K. Heiste põhiliselt fondi komplekteerimisega, tellides raamatuid muuhulgas Berliinist, Viinist ja New-Yorkist. Muudeks töödeks sai ta endale abiliselt raamatukogu ametniku **Olga Kärneri**. 1937. aastal, kui hakkasid ilmuma Tallinna Tehnikainstituudi Toimetised, korraldas K. Heiste nende levitamist selleks välja töötatud määruse kohaselt. Toimetised võimaldasid alustada raamatuvahetust teiste asutuste ja raamatukogudega nii kodu- kui välismaal. 1939. a. juunis käis K. Heiste Soomes tutvumas sealsete raamatukogude tööga. 1940. a. kevadel K. Heiste haigestus ja septembris vabastati ta Tallinna Tehnikaülikooli teenistusest.

Aastatel 1944—1948 juhatas raamatukogu **PAUL PARTS**, väga töökas, andekas ja energiline inimene, kes oli 1925. aastal lõpetanud Tartu Ülikooli matemaatika-loodusteaduskonna, töötanud seejärel Läänemaa Õpetajate Seminaris matemaatika ja füüsika õpetajana ning 1932. aastast seminari sulgemise järel Tallinna Pedagoogiumi õpetajana. Ta tegeles ka raadiotehnikaga, juhatas raadioringi ja ehitas mitmesuguseid raadioaparaate. 1941. aastal sai P. Parts Tallinna Tehnikumi (keskeriõppeasutuse) õpetaja ja aasta pärast Tallinna Tehnikaülikooli õppejõud. Ta luges üldist füüsikat ja tegeles teadustööga, mille teemaks oli Eestis leiduva kaoliini isolatsioonivõime. 1943. aastal edutati ta TTÜ nooremaks dotsendiks füüsika alal. 1944. aastal, kui P. Parts sai raamatukogu juhatajaks, tutvustas ta omanike poolt mahajäetud raamatukaupluste ja -ladudega, et täiendada raamatukogu vajaliku tehnikakirjandusega. Samal otstarbel käis ta pikaajalist komandeerimist Moskvas ja Leningradis. Raamatukogu töö kõrvalt töötas P. Parts Hariduse Rahvakomissariaadi koolivalituse inspektorina, siis TPI juures asuva töölisfakulteedi direktorina ja ettevalmistusosakonna direktorina. Suure koormuse tõttu palus ta 1948. aastal end vabastada raamatukogu juhataja ametikohalt, et pöörduda tagasi pedagoogilisele tööle.

Juba 28 aastat on raamatukogu eesotsas olnud esimene raamatukogundusliku kõrgharidusega juhataja **KONRAD KIKAS**. Oma tööd TTÜ raamatukogus alustas ta 1954. aastal vanemraamatukoguhoidjana, jätkas komplekteerimiskataloogimisosakonna juhatajana, 1961. aastast raamatukogu juhatajana (1965. aastast direktorina). 1975. a. omistati talle ENSV teenelise kultuuritöötaja aunimetus. K. Kikas direktoriks oleku ajal on väikesest kategooriata raamatukogust saanud kaasaegne esimese järgu teadusraamatukogu. Lisaks igapäevatoele on ta osalenud paljude raamatukogudevaheliste komisjonide töös, juhtinud mitmeid suuri ühisuringuid. Enam omased on K. Kikasele fondide kujunemise probleemid. Tema sulest on trükkis ilmunud 81 brošüüri, artiklit ja konverentsiettekannet.

GERDA KOIDLA
raamatukogu metoodika-
osakonna juhataja

LUGEJATEENINDUSE PÄEVAMUREDEST

Uutmistuuled tuhisevad raamatukoguski. Ennekõike tunnetame seda lugejate muutuvatest vajadustest ja meelestatusest. Järsult on tõusnud huvi ajakirjanduse vastu. Ajalehti ja ajakirju haaratakse lennult. Uue õppeaasta ajaloominarides on tulipunktis Eestit ajaloo küsimused. Sellest ka suurenenud nõudlus ajaloolase kirjanduse järele.

Objektiivsetel põhjustel oleme pingespool. Ikka sama pilt, mis igalpool mujalgi. Materiaalne baas ei jõua järele kasvavatele vajadustele. Kõik olemasolev on nigel. Ajalehed ja ajakirjad lagunevad peale mõnekordset kasutamist, kooperimisvõimalused on aga napid. Lisandub veel subjektiivne moment: üldiselt levinud pillav, egoistlik ja ühepäeva-peremehelik suhtumine nõندانimetatud ühiskondlikku varasse, mis on tasuta kasutamiseks antud.

Raamatukogu püüab olemasolevates tingimustes omalt poolt anda maksimumi. Kuna suure nõudlusega trükiseid ei jätku ja lugemissaal on juba

maksimaalselt lugejatele avatud, siis hoitakse rida trükiseid, praegu eriti ajaloo- ja filosoofiaseminaride kirjandust kohalike kasutuseks või laenuetakse ainult 1—2 päevaks. Tavaliselt tehakse seda eriti tungiva ja põhjendatud palve peale inimliku arusaamise ja usaldusega lugeja vastu. Paraku unustatakse lubadusi liiga sageli ja raamatuid ei tagastata kokkulepitud ajaks või jäetakse hoopis toomata. Siis tuleb meelde tuletada või järele käia. On hullematki! Näiteks langes mõneks ajaks kasutusest välja üks Eesti ajaloo praeguseid põhilisi allikaid: E. Virbsoo «Lugusid möödunud aegadest». Selle kummaski saalis kasutatavast eksemplarist oli lehekülgi välja rebitud, kojulaenukseks emplar kadunud! Rikutud raamatud õnneskus küll parandada, kuid küsitav on, kui kauaks.

Suurt meelehärmi teeb, et see pole üksikjuhtum. Kõiki fakte me ilmselt veel ei teagi. Teame, et venekeelse raadioajakirja aastakomplektid on kõik rüüstatud. Ziletiga loigatakse välja ka lehekülgi ajalehtede ja ajakirjade köidetud aastakäikudest, isegi entsüklopeediatest.

Siinkohal tahame teatada, et kui lugejal, sealhulgas tudengil, on mõnest üksikust leheküljest (skeemist, tabelist jms.) tingimata tarvis koopiat, me katsume seda teha. Pöörduge konsultandi või (õhtupoolikul) valvibliograafi poole. Kui lugejal on võimalus koopia tegemiseks väljaspool, oleme defitsiitset trükiseid lühikeseks

ajaks ka välja laenutanud. Vandalismiga katsub raamatukogu kõigi vahenditega võidelda. Ärgem ironiseerigem kehtestatud kitsenduste ja nn. bürokraatia üle, mis nii mõnegi lugeja meelest valitseb laenuvõimete vormistamisel. Kirjavara rikkujate avastamiseks paigaldati hiljuti lugemissaali ka telekaamerad. Kõik sellised meetmed teenivad tegelikult lugejate huve. Loodame, et sellest saadakse aru.

Arendada tuleks ka raamatukogu ja teaduskondade vahelist koostööd. Näiteks on Eesti raamatukogudes püütud hoiduda venekeelse kirjanduse hankimisest teenudel, mis ei vasta meie majanduse profiilile, näit. puuvilla-, tee-, tubakakasvatuse, tsitruselise, kaamelikasvatuse jms. Nüüd aga on saagenud üliõpilaste pöördumised TTÜ raamatukokku selliste teemadega, seoses majandustudengite referaatide ja kursusetöödega. Siin tuleks vastaval kateedril asuda raamatukoguga kontakti, andes soovitusi fondide täiendamiseks või kohandades tööde teemasid reaalse võimalustega. Igatahes võiks selliseid probleeme arutada.

Lõpetuseks tõdegem, et raamatukogu kasutamise elavnemine on meeldiv ja virgutab meid uute võimaluste otsimisele. Seoses üliõpilaste arvu suurenemisega käesoleval õppeaastal on elavnemine eriti tuntav ja meil on heameel tunnetada oma vajalikkust.

VIIVI KUUSPERE
teaduskirjandusosakonna
juhataja

RAALTEHNOLOOGIA VÕIMALUSTEST JA TEGELIKKUSEST

Arvutite ja arvutivõrkude kasutamist raamatukogu töötajate automatiseerimisel ei peeta maailma mastaabis kuigi uudseks tegevuseks. Juba 60-ndate aastate alguses tehti USA-s esimesi katseid rakendada arvutit üksikute töötajate (kataloogikateedrite valmistamine, trükikataloogide ja registreerimise koostamine, laenuvõtte registreerimine jne.) hõlbustamiseks. 60-ndate aastate keskel ilmusid esimesed magnetilistel levitatavad andmebaasid. Kuigi automatiseerimise esimene laine lõppes kerge tagasilööbiga (peapõhjuseks riist- ja tarkvara küündimatus) jätkus 70-ndatel aastatel kiire areng integreeritud süsteemide loomise suunas — tekkisid mitmeid automatiseeritud raamatukoguvõrke, mis vähendasid töö dubleerimist ja tõhusasid koostööd telekommunikatsioonivahendite baasil. 70-ndaid aastaid iseloomustab veel raalkataloogide kasutuselevõtt, andmetöötluse sidusreehimis, retrospektiivsete andmebaaside loomine ning mini-arvutite põhinevad süsteemid, mille puhul arvuti asub juba vahetult raamatukogus. 80-ndate aastate algus tõi kaasa mikroarvutite laialdase leviku. Samal ajal ilmusid müügile valmis süsteemid, kus tarnija varustab raamatukogu täieliku vahendite ja oskuste kogumiga (riistvara, tarkvara, paigaldamine, hooldus, väljaõpe jne.) mingi süsteemiga töötamiseks. 80-ndate aastate tähtsaimaks uudiseks on laseroptiliste infokandjate (CD ROM, CD WORM jt.) kasutuselevõtt, mis võimaldab luua ülimahukaid väikese pöördusajaga mälu-massive. Tänapäeval on automatiseeritud raamatukogud kujunenud keerulisteks süsteemideks, kus kasutatakse nii paaber-, mikro-, magnet- kui ka optilisi kandjaid ja kus arvuti abil juhitakse mitmesuguste spetsiaalsete moodulite (võt-koodi genereerimine ja lugemine, elektronkirjastamine, skaneerimine, faksiimileside, kaugpöördus, elektronpost jne.) tööd.

Kuuldes nii headest võimalustest tekib lehelugejal kindlasti küsimus — miks Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu ei reklaami oma andmebaase, sidusotsingusid, kompakt-

kettaid?... Vastus on proosaline — tehnikaülikooli raamatukogu infomassiivid paiknevad ikka trükistes, kataloogides ja kartoteekides; ning töö nendega toimub üsna rutiinsel viisil. Sellise tehnoloogia puhul ei ole juba vormilistel põhjustel erilisi šansse infovahetuseks välismaa kõrgkoolide ja teadusasutustega.

Et oma riistvara puudub, oleme võimalust mööda kasutanud tehnikaülikooli arvuteid. Alates 1977. aastast salvestame andmeid raamatute, nende kasutamise ja kasutajate kohta, mis võimaldab uurida raamatufondi kui tervikut ja täpsustada kirjandusnõudlust. Andmetöötlus on läbi aegade toiminud arvuteil «Minsk-32», EC-1022, EC-1055. Esmalt tuleb aga raamatukogus käsitsi täita kodeerimised iga saabuva raamatu, laenuvõtte ja äraütleva kohta, sest otsesid arvutuskeskusega puudub. Tossina aasta töö põhjal on selgeks saanud, et sel viisil lahendatavate ülesannete ringi pole otstarbekas laiendada — käsitsitöö maht on suur, väike andmeelementide hulk takistab väljundi laiemat kasutamist.

Raamatukogutöö automatiseerimisel võib eristada kahte liiki süsteeme:

- infosüsteemid, mis annavad teavet mingi dokumendi olemasolust üldse või koos asukoha äranäitamisega (raalkataloog);
- raamatukogu sisetööd (telimine, kataloogimine, laenuvõtte jne.) hõlbustavad süsteemid.

Mõlemat liiki süsteemidel on aga ühine alus — bibliokirjete andmebaasid ning palju seoseid ja kokkupuutepunkte eri tasanditel. Seega hakkab automatiseerimine märgatavat efekti andma alles siis, kui süsteem on kompleksne ning riistvara piisavalt. Selleni jõudmiseks tuleb millestki ometi alustada.

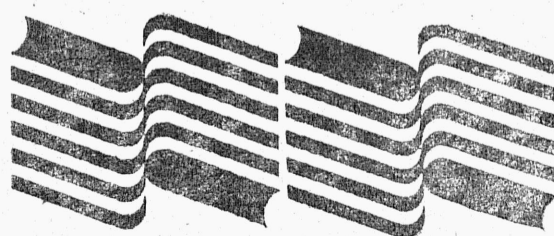
Alates 1987. aastast oleme katsetanud personaalarvutite võimalusi. Raamatukogu välis-ajakirjade (lühendatud) bibliokirjete andmebaas ilma registreerimisandmeteta võtab

dBASE III Plus'is enda alla umbes 50 KB mälu, aga leidub ka ökonoomsemaid süsteeme (CDS/ISIS Micro). Kuna bibliokirje andmebaasid aja jooksul paratamatult kasvavad, tuleb universaalsele baasihjeksüsteemile ilmselt eelistada mingit spetsiaalselt informatsiooni säilitamiseks ja otsinguks välja töötatud süsteemi. Mälumahu piiratuse korral pole mõtet tühikuid kettal säilitada (dBASE), kuid ka spetsiaalsüsteemid pole täiuslikud (väike kirjete arv failis, piiratud võimalused arvutusvaheteks, tekstifaili puudumine, tülikad menüüid jne.).

Kuni raamatukogul pole ühtegi arvutit, on ka tulevikuplaane raske teha. Esmalt on vaja, et kõik alamsüsteemid oleksid mikroarvutitega kaetud, alles siis saab otsustada, kuidas edasi tegutseda ja milliste ülesannete puhul tuleb mikroarvutite võimsusest puudu. Esitasime oma tegevuskava raamatukogu nõukogule arutamiseks 1987. a. juunis. Nõukogu otsuses on öeldud, et mikroarvutite kohtvõrku tuleb väljaarendamist peetakse otstarbekaks. Kahjuks ei ole otsus hõlbustanud vahendite soetamist. Nii, et kui keegi ei tea, mida raamatukogule 70-ndaks sünnipäevaks kinkida, siis viide on olemas.

Üht-teist kasulikku on vahepeal siiski sündinud. Praeguseks on personaalarvutite kursused informaatika ja arvutitehnika täiendusõppe teaduskonnas läbi teinud 35 raamatukogu töötajat. Oleme personaalarvutist saanud ka mõned praktilises töös vajalikud väljundid — 1987. ja 1988. a. mikrofilmidel välisajakirjade tellimise-, alfabeetiliselt, teema- ja asukohanimestikud. Külalisreehimis personaalarvuti kasutamine enam ei võimalda. Kokkuvõttes teeb siiski kurvaks, et juhtiva arvutiõpetuse kõrgkooli raamatukogu ei suuda sammu pidada ei Eesti ega N. Liidu teiste teadusraamatukogudega.

JÜRI JÄRS
raamatukogu osakonna-
juhataja

TALLINNA TEHNKAÜLIKOOI ÜLIÖPILASLIIT

PÕHIKIRI

1. ÜLDSÄTTED

1.1. Tallinna Tehnikaülikooli Üliõpilasliit (edaspidi Liit) on Tallinna linnas tegutsev Tallinna Tehnikaülikooli statsionaarse üliõpilaste vabatahtlik ühendus. Liit on moodustatud Tallinna Tehnikaülikooli juurde ning tegutseb üliõpilasomavalitsuse põhimõtetel.
1.2. Liidul on juriidilise isiku õigused, tal on iseseisev bilanss, oma pangaarve ja oma nimetusega pitsat.
1.3. Oma tegevuses juhendub Liit käesolevast põhikirjast ning Eesti NSV-s kehtivast seadusandlusest.
1.4. Liidu põhikiri võetakse vastu Liidu Volikogu poolt, kinnitatakse Tallinna Tehnikaülikooli Opetatud Nõukogus ning registreeritakse Tallinna Linna RSN Täitevkomitees. Muudatusi ja täiendusi põhikirja tehakse samas korras.

2. EESMÄRGID, NENDE SAAVUTAMISE VAHENDID

2.1. Liidu eesmärgiks on insenerikutse prestiiži tõstmine, harituse väärtustamine ja akadeemilise kõrghariduse taastamine.
2.2. Oma eesmärkide saavutamiseks seab Liit enda ette järgmised ülesanded:
2.2.1. üliõpilaselu korraldamine Tallinna Tehnikaülikoolis;
2.2.2. sidemete loomine teiste üliõpilasorganisatsioonidega, teiste kõrgkoolidega ning Eesti Inseneride Liidu ja selle osakondadega;
2.2.3. insenerikutse propageerimine.

3. STRUKTUUR, JUHT- JA KONTROLLORGANITE PÄDEVUS

3.1. Liidu struktuurseteks allüksusteks on Tallinna Tehnikaülikooli teaduskondade üliõpilasühendused.
3.2. Liidu kõrgemaks organiks on Liidu Volikogu, kuhu iga teaduskonna üliõpilasühendus valib 10-liikmelise esinduse.
3.3. Volikogu kutsutakse kokku vähemalt üks kord aastas Liidu juhatusel. Ettepanekut juhatusel Volikogu kokkukutsumiseks on õigus teha iga teaduskonna üliõpilasühendusel.
3.4. Volikogu on otsustusvõimeline, kui kohal on 1/2, igast teaduskonna üliõpilasühenduse esindusest ja kokku mitte vähem kui 2/3 kõigist Volikokku valitud teaduskondade üliõpilasühenduste esindustest liikmetest.
3.5. Volikogu:
3.5.1. võtab vastu Liidu põhikirja, teeb selles muudatusi ja täiendusi;
3.5.2. valib üheks aastaks 14-liikmelise Liidu juhatusel järgmises koosseisus — 2 esindajat igast teaduskonna üliõpilasühendusest ning 2 Liidu kaesimeest;
3.5.3. valib üheks aastaks 6-liikmelise revisjonikomisjoni;
3.5.4. arutab Liidu tegevuse tähtsamaid küsimusi;
3.5.5. võtab vastu Liidu tegevusprogrammi ja eelarve;
3.5.6. määrab kindlaks Liidu liikmeksu suuruse ja maksimise korra;
3.5.7. kuulab ära juhatusel ja revisjonikomisjoni aruanded vähemalt üks kord aastas;
3.5.8. otsustab Liidu tegevuse lõpetamise.
3.6. Liidu juhatus juhib kokku vastavalt vajadusele ning lahendab Liidu tegevuse jooksul küsimusi.
3.7. Liidu kaks kaesimeest esindavad Liitu suhetes teiste organisatsioonidega, ka ettevõtete, asutuste ja kodanikega, sõlmivad Liidu nimel lepinguid ning kirjutavad alla Liidu dokumentidele.
3.8. Liidu revisjonikomisjon kontrollib Liidu põhikirjast kinnipidamist ning Liidu finantstegevust.

4. LIIKMESKOND

4.1. Liidu liikmeks võib olla iga Tallinna Tehnikaülikooli statsionaarne üliõpilane, kes tunnistab Liidu põhikirja.
4.2. Liidu liikmeks vastuvõtmine ja väljaarvamine toimub teaduskondade üliõpilasühenduste kaudu.
4.3. Liikmetel on õigus:
4.3.1. valida ja olla valitud Liidu juht- ja kontrollorganisse;
4.3.2. teha ettepanekuid Liidu tegevuse parandamiseks, kriitiseerida Liidu juhtorganite tööd;
4.3.3. osaleda kõikidel Liidu üritustel, saada osa Liidu-poolsest materiaalsest ja organisatoorsest tegevusest Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilaselu korraldamisel.
4.4. Liikmed on kohustatud:
4.4.1. täitma käesolevat põhikirja ning käituma vastavalt Liidu poolt püstitatud eesmärkidele;
4.4.2. tasuma liikmeksu, mille suuruse ja maksimise korra määrab kindlaks Volikogu.

5. FINANTSMAJANDUSLIK TEGEVUS

5.1. Liidu finantsmajandusliku aluse moodustavad:
5.1.1. Liidu liikmeksu;
5.1.2. vabatahtlikud annetused ettevõtelt, asutustelt, organisatsioonidelt ja kodanikelt;
5.1.3. Liidu üritustelt laekunud tulud;
5.1.4. muud laekumised (va. majandustegevus).
5.2. Liidu vahendite kasutamine toimub Liidu tegevusprogrammi ja eelarve alusel.

6. LIIDU TEGEVUSE LÕPETAMINE

6.1. Liidu tegevuse lõpetatakse Volikogu otsusega kui:
6.1.1. on realiseeritud Liidu eesmärgid;
6.1.2. Liitu pole võimalik reorganiseerida ning loodud kujul ei saa Liit oma eesmärgi realiseerida.
6.2. Liidu tegevuse lõpetamisel järelejäädud vara jaotatakse vastavalt kehtivale seadusandlusele vastava komisjoni poolt, mille moodustab Volikogu Liidu tegevuse lõpetamise otsusega.

Käesolev põhikiri on vastu võetud Tallinna Tehnikaülikooli Üliõpilasliidu asutamiskokkulehel 11.04.1989. a.

Kinnitatud
Tallinna Polütehnilise
Instituudi Opetatud Nõukogu
istungil 18.04.1989. a.

Registreeritud
Tallinna Linna
RSN Täitevkomitee
19.06.1989. a.
korraldusega nr. 451-k

SELETUSEKS PÕHIKIRJALE

(Vt. ka 28. okt.
«Noorte Häält»

11. aprillil k. a. vastuvõetud Tallinna Tehnikaülikooli Üliõpilasliidu põhikiri ei saanudki olla lõplik.

Esiteks, puudusid kogemused, ja teiseks, praegune ühiskonna areng nõuab pidevat ajaga kaasakäimist. Sellepärast tuleb esimest põhikirja varianti käesoleval momendil lugeda projektiks. Muudatuste ja täienduste tegemine peaks olema lihtsam, sest on ju kergem midagi veidi ümber teha, kui päris uut ehitama hakata.

Et kevadel kindlat struktuuri paika ei pandud, siis teen ettepaneku põhikirjas volikogu nime all oleva üliõpilasühenduse kokkukutsumiseks 13. novembril.

Arutaksime hetkeselise, teeksimise vajalikud muudatused põhikirjas, valiksime juhatusel ja paneksime maha konkreetse tegevusplaani lähitulevikuks. Asjast huvitatud teaduskondadel palun valida kuni kümme üliõpilast, kel oleks hääletamisõigus. Teen ettepaneku lugeda seda koosolekut sisuliseks Üliõpilasliidu ALGKOOSOLEKUKS ja kuna kevade põhikiri omab praegu projekti staatust, siis mitte kinni pidada punktist 3.4. See tähendab seda, et me oleksime igal juhul võimelised midagi otsustama, kusjuures reserveeritaks tulevase volikokku kohad neile, kes koosolekule ei tule. Samuti teen ettepaneku, juhuks kui teaduskonniti esindajaid ei valita, anda vastava teaduskonna kuni kümnele isiklikul initsiatiivil kohaletoinule HÄÄLETAMISOIGUS (loomulikult nende nõusolekul). Etterütates näeksin hea meeleaga, et otsuste tegemisest võtaks osa üks üliõpilane igast korporatsioonist või seltsist, kuhu kuuluvad meie kõrgkooli tudengid.

Hakakem kodudest, erakatest ja ühikatest rohkem päevavalguse kätte ronima! Võtke osa igapäevaste reaalsete probleemide lahendamise ja elagem rohkem nagu üliõpilased, mitte kui kooliskäijad noored. Loodan väga, et peale esindajate valimise algkoosolekule, võetakse teaduskonniti vastu seisukoht ka põhikirja suhtes. Eriti soovitaksin pöörata tähelepanu alajaotustele 2 ja 3, sealhulgas punktidele 2.1, 3.1, 3.2, 3.5.2, 3.7 — neid pean vajalikuks kindlasti muuta.

Arvan, et pole vaja enamust Üliõpilasliidu loomisest kaasa «meelitada». Teeme midagi ära, et tegudega näidata asja mõtet, küll siis ka toetajaid leiame. Mainitud koosolekule ootame kõiki asjast huvitatud üliõpilasi. Täpsem info ilmub fuajee kuulutustahvile. Seniks jõudu tööle teaduskondades, korporatsioonides ja seltsides.

Üliõpilasliidu aktiivi nimel
SULEV ALAJÕE

KOULUTUS

Üliõpilane ELEKTRIK saab peale palga kahetoalise, suure köögiga ja saunaga korteri koos aiaga LAITSES (Harju rajoon), kui tuleb aianduskooperatiivi vastutavaks elektrikuks. Pöörduda tootmispraktika osakonda A-IV-101, tel. 53 80 45. A. Toomsoo.

IN MEMORIAM

AASA HELBE

Ootamatu surm on ära viinud Eesti ajaloolaste perest skandinavisti, kauaaegse Tallinna

Tehnikaülikooli dotsendi ajalookandidaadi Aasa Helbe.

Aasa Helbe sündis 16. jaanuaril 1927. aastal Hiumaal. Tartu Ülikooli ajaloo teaduskonna lõpetamise järel 1953. a. algas tema kutsetöö, esmalt sama kõrgkooli ajaloo kateedrites. Tallinna Polütehnilise Instituudi ajaloo kateedris töötas ta 1968. aastast. Oma kandidaadiväitekirja «Pahempoolsete võitlusest parempoolsetega Soome Sotsiaaldemokraatlikus Parteis aastail 1899—1918» kaitses ta 1975. a.

Ajaloolasena jäi ta truuks skandinavistikale, lülitudes ka TTÜ ajaloo uurimisse ja koostamisse.

Aasa Helbe näol on TTÜ ajaloo kateeder kaotanud ka hea metoodiku, kaugõppe üliõpilaste töö juhendaja, sõbraliku ja abivalmis kolleegi.

Tallinna Tehnikaülikooli ajaloo kateeder

IV TTÜ AASTAPÄEVA JOOKS

Jahe ja tuuleta sügishommik 15. oktoobril lõi jooksuhuvilisi TTÜ spordihoone juurde, kus startiti 50-kilomeetri jooksule. Ka seekord joosti viis kümnekilomeetrist ringi Mustamäe—Nõmme—Hiiumäe parkmetsa all. Sademeteta, veidi uduselt niiske õhk soodustas jooksuüritust. Päeval jõudis ka päike end natukeseks ajaks näidata.

Jooksjaid oli starti, nagu eelmistel kordadelgi, tulnud peamiselt Tallinnast ja Harjust, kuid üksikuid oli ka Tartust, Võrust, Põlvast, Türrilt ja üks võistleja Leningradist — kokku 39, TTÜ-st 5 osavõtjat. Eelmistel jooksudel on osalenud vastavalt 125, 79 ja 42 võistlejat (vastavalt TTÜ-st — 25, 19, 13). Naisi seekord ei startinud, ka ühtegi eelmise jooksu võitjat ei olnud, kelledeks on olnud I jooks — Rein Läänemets (Harju) ajaga 2.59,54, II jooks — Aare Mets (Tln.) 3.14,56, III jooks — Toomas Turb (Tln.) 3.13,25. Seekordne võitja oli Vladimir Manõlov (Len.) ajaga 3.11,46. Kõigil neljal jooksul on osalenud ja lõpetanud kuus võistlejat: Mati Viisimaa, Sergei Mõšnikov, Joel Tints, Arvo Tenner, Mati Tõnus, Lembit Pohlak. Distsantsi lõpetas 33 võistlejat.

Viiest TTÜ-st startinust lõpetas kolm: Toomas Laur (LR-91) ajaga 3.20,56 (3. koht), Tiit Kaljuvee (min. väetiste labor) 4.05,31 (21. koht) ja Tõnis Kunnus (MP-33) 4.21,54 (24. koht). Käkestasid Urmas Mänd (pärast 4. ringi) ja Aldur Parts (pärast 2. ringi).

Liidri võit oli veenev, see oli ka parim tulemus meeste põhiklassis, mis edestas teise koha omaniku Erland Aadie (Põlv) tulemust 3.16,53 enam kui viie minutiga. 4. koht kuulus Olev Kovaljovile (3.23,01), 5. koht Vladimir Nedostojevile (3.24,54), 6. koht — Dimitri Smurovile (3.26,00), kes oli ka vanusgrupi M50 võitja. Edasi tuli Eesti üks parematest triatleetidest Jaan Pehk (3.28,21) ja siis vanuseklassi M40 võitja Mati Viisimaa (3.30,20).

Seekord võistluste vanim võistleja 61-aastane Mihhail Fridman lõpetas ajaga 5.19,37 (39. koht).

Jooksu organisatorid TTÜ Spordiklubi ja jooksuklubi «Visa» olid kindlustanud korraliku teeninduse joogipunktides ja pärast distantsi lõpetamist ootas soe saun. Võistluste lõpetamisel autasustati võitjaid ja anti raske krossiraja läbimise tunnustuseks medal «TPI 50». Üksmeelselt arvati, et järgmisel aastal jooksutraditsiooni jätkatakse, nii et jõudu ja taht treeninguteks ning kohtumiseni viendat korda TTÜ aastapäevajooksul järgmisel sügisel.

URMAS MÄND

PIRKKOLA METSARAJAL

Meie spordikontaktid avarduvad maailmas mitte ainult läbi tippsportlaste, vaid ka rahvasportlaste üritustega. Helsingi külje all Pirkkola metsapargis peeti 24. septembril XVI Pealinnajooks, mille organiseerib igal aastal Viiburi Sportlaste No Smoking Team. Ühel päeval antakse neli starti: lastele alla 12 aastat distantsil 3 km, naistele 10 km, meestele 20 km ja peredele «No Smoking Kymppi» — 10 km. Esmakordselt käis sellel üritusel ka eestlaste esindus, selle parematest tulemustest on juba spordiajakirjanduses juttu olnud. Olgu siinkohal märgitud, et Eesti jooksuklubide delegatsioon (igast klubist üks inimene koos «Rahva Hääl» jooksu orgkomitee esindajatega) käis nõnda vastukülaskäigul soomlaste juurde, kes olid osa võtnud «Rahva Hääl» jooksust nädal aega varem. Meie 20-liikmeline delegatsioon esines koostöös «Tervis» nime all. Omaette grupina osales üritusel veel jooksuklubi «Liider». Võeti osa nii naiste 10 km kui ka meeste 20 km jooksust. Käesolevate ridade autor võttis viimases osas Tehnikaülikooli jooksuklubi «Visa» esindajana.

Kuna jooksuprotokollid on Soomest saabumata, ei taha tehnilisi tulemusi kommenteerida, piirdun vaid mõningate isiklike tähelepanekutega.

Jooksurada on rajatud Helsingi metsaparki püsirajana, sellel on kinnipressitud peenest killustikust ja liivast rajakate. Raja ääred on pehmemad, keskosa kõvem. Raja märgistuse juurde kuulub ka valge joon raja keskel.

Joostes on rada emotsionaalne — pidevate tõusude-languste ja looklemisega. Üle sõidutee viib jalakäijate sild. Välditakse autoteid ja asfaltkatet. Raja laius on 3...3,5 meetrit.

Start-finiš on organiseeritud spordikompleksi staadionil. Spordikompleksi kuuluvad veel riietusruumidega jähall, ujulad, saunad jms. Spordikompleksi südalinnast autobussiga sõites kulub umbes 25 minutit.

Stardist osavõtjatele oli organiseeritud toitlustus (milles ei puudunud ka banaanid), samuti saun ja ujula kasutamine.

Kõige enam osavõtjaid oli 20 km distantsil — üle pooleteise tuhande. Starditi kolmes grupis intervallidega 5 minutit. Enne starti tehti umbes 10 minutit soendusharjutusi muusika saatel, millega loodi vastav meeleolu.

Tundub, et ürituse läbiviimisel ei taotletud niivõrd pidulikkust, kui võrd meeldivat sportlikku pühapäeva kõikiidele. No Smoking Team oli ka elav suitsetamisvastane üritus.

URMAS MÄND

Toimetaja
U. SATS

«TEHNKAÜLIKOOI»
«ТЕХНИКАУЛИКООЛ»
(«Технический Университет»)

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht. Trükkikoda «Ühiselus», Tallinn, Pikk. t. 40/42.
Toimetuse aadress: Tallinn 200108, TTÜ, Ehitajate tee 5, 3. korpus, ruum 204, tel. 537-261
Адрес редакции: Таллинн 200108, ТТУ, Эхитайте тее 5, 3. корпус, комната 204, тел. 537-261
Газета Таллинского Технического Университета. Типография «Южисэлу» ул. Пикк 40/42.

Tell. nr. 2257